

GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN

Cash management i svenska inkassobolag

Vägen till långsiktig lönsamhet

Kandidatuppsats i företagsekonomi

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet

Vårterminen 2017

Handledare:

Gert Sandahl

Författare:

Jacob Lejdborg 941024

Filip Örgård 950426

Abstract

This paper will address the problem areas which Swedish debt collecting firms encounters while not having a clear cash management strategy. Furthermore, it discusses possible areas for improvement in regards to increase the firm's long-term profitability. No earlier research has been found in this area prior to this study, whereby the study will take its scientific basis in research regarding cash management as a field. These theories will then be applied to the outcome of the empirical data that has been collected throughout this study.

Due to the nature of this paper an interview was conducted to establish a foundation for how cash management is used by the Swedish debt collecting firms today. This interview has been complemented by a data gathering from the Swedish Enforcement Authority regarding amounts of seized capital from debtors and number of cases handled each year.

Cash management in Swedish debt collecting firms is as seen in this study quite effective and well structured. However, the study concludes that there are improvements to be made with the purpose to generate a more efficient cash management and an increased long-term profitability. Areas with improvement possibilities which are to be concerned are the financing of debt portfolios, short-term investments of excess liquidity and the inflow of cash from debtors.

Innehållsförteckning

Abstract

Begreppsdefinitioner	1
1. Introduktion	2
1.1 Inledning	2
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Syfte	4
1.4 Frågeställning.....	4
2. Teoretisk referensram	5
2.1 Inkassobranchen	5
2.1.1 Inkassoverksamhet.....	5
2.1.2 Avyttring av fordran	5
2.1.3 Värdering av fordringsportföljer.....	6
2.1.4 Bolagsformer.....	6
2.2 Kronofogdemyndighetens verksamhet	6
2.3 Cash management	7
2.3.1 Inlöde	8
2.3.2 Utflöde	9
2.3.3 Likviditetshantering och -budgetering.....	9
2.3.4 Makroekonomi.....	11
2.3.5 Placeringsalternativ.....	11
2.3.6 Finansiering.....	13
3. Metod	15
3.1 Metodval	15
3.1.1 Vetenskaplig utgångspunkt.....	15
3.1.2 Arbetsgång	16
3.1.3 Kvalitativ datainsamling	17
3.1.4 Kvantitativ datainsamling	17
3.1.5 Metodkritik för kvalitativ datainsamling	18
3.1.6 Reliabilitet och validitet i kvantitativ data	18
3.1.7 Forskningsetiska aspekter	18
4. Empiri	20
4.1 Intervju.....	20

4.1.1	Effektivisering av betalningsflöden	20
4.1.2	Likviditetshantering och -budgetering	20
4.1.3	Portföljköp i praktiken	21
4.1.4	Ansökan om verkställighet	22
4.1.5	Avskrivningar	22
4.1.6	Makroekonomi	23
4.1.7	Placering av likviditetsöverskott	23
4.1.8	Finansiering av portföljköp	23
4.2	Statistik från Kronofogden	24
4.2.1	Årlig statistik	24
4.2.2	Säsongsvariation för utmätning	26
4.2.3	Jämförelse utmätt belopp och antal mål	27
5.	Analys, resultat och tolkning	28
5.1	Inflöde	28
5.1.1	Effektivisering av betalningsflöden	28
5.1.2	Ansökan om verkställighet	28
5.2	Utflöde	29
5.3	Likviditetshantering och -budgetering	30
5.3.1	Likviditetsbudgetering och portföljförvärv	30
5.3.2	Kronofogden	30
5.3.3	Avskrivningar	31
5.3.4	Makroekonomi	31
5.4	Placeringsalternativ	32
5.5	Finansiering	33
6.	Diskussion	34
6.1	Slutsatser	34
6.2	Förslag till vidare forskning	35
7.	Referenser / Källförteckning	36
7.1	Litteratur	36
7.2	Vetenskapliga artiklar	37
7.3	Elektroniska källor	37
7.4	Lagar och författningssamlingar	38
Bilaga 1	39

Begreppsdefinitioner

Cash management: Cash management, eller likviditetsstyrning syftar till att effektivisera hanteringen av företagets likvida medel på ett sätt som gynnar lönsamheten och eliminerar onödigt likviditetsutnyttjande (Karlsson 1996, 11).

Inkasso: Inkasso är benämningen för den form av indrivning som normalt görs efter det att en fordrings förfallodatum har passerat (Datainspektionen 2017a).

Fordringsportfölj: När ett inkassobolag förvärvar fordringar från ett annat företag görs detta i hela fordringsportföljer. En fordringsportfölj är en sammansättning av flera enskilda fordringar och kan vara av olika omfattning och karaktär. (Intervju, 2017-04-28)

Verkställighet: Verkställighet innebär ett genomförande av det innehåll som innefattas i en exekutionstitel, exempelvis en dom eller ett utslag. Inom inkassobranchen syftar verkställighet till indrivning av en fordran genom att Kronofogdemyndigheten utmäter tillgångar hos gäldenären. (SFS 1981:774, 3§)

Likviditet: Likviditeten är ett mått på företagets kortsiktiga betalningsförmåga och fås genom att jämföra storleken företagets kortfristiga skulder med dess likvida medel (Karlsson 1996, 14).

1. Introduktion

Denna uppsats kommer beröra ämnet cash management och hur det bäst kan anpassas till svenska inkassobolag. I detta kapitel beskrivs den specifika problematik, avseende cash management, som kan kopplas till inkassobolagens verksamhet.

1.1 Inledning

Inom inkassobranchen hanteras på olika sätt fordringar som har förfallit till betalning och där en ursprunglig fordringsägare ej anser sig kapabel att driva in dessa. I inkassobranchen hanteras därmed fordringar som ofta präglas av stora osäkerheter. Inkassobolagen är alltså experter inom ett område där många företag har stora problem, det vill säga hur man får betalt från någon som inte kan eller vill betala. Det är inte ovanligt att inkassobolagen förvärvar dessa fordringar för att därefter driva in dem i egenskap av fordringsägare. På så sätt tar inkassobolagen också på sig de finansiella risker detta medför, vilket osökt för oss in på området cash management. Många tidigare studier har berört ämnet cash management och hur företag generellt använder sig av detta för att öka lönsamheten och minska de finansiella riskerna i sin verksamhet. Inga studier har däremot kunnat hittats inom ämnet cash management i svenska inkassobolag och hur inkassobolagen hanterar de stora osäkerheter som rör förvärvandet och hanteringen av förfallna fordringar. Ett antagande som präglade valet av ämnesområde för denna uppsats var att kapitalintensiva bolag, såsom inkasso- och kredithanteringsbolag, bör vara skickligare på att hantera sina likvider än traditionella handelsbolag. Det var därför intressant att utreda om och hur inkassobolagen kan effektivisera sin likviditetshantering utifrån de förutsättningar som föreligger.

1.2 Problemdiskussion

Konjunkturläget i samhället är i ständig förändring och i samband med detta förändras gäldenärsers betalningsförmåga, vilket leder till att inkassobolagens kassaflöden rimligtvis bör utsättas för volatilitet. Ett sätt att hantera sådana fluktuationer och osäkerheter är att jobba förebyggande med en tydlig likviditetsstyrning, cash management (Larsson et al. 2011, 15). Cash management inom den svenska inkassobranchen är något som tillsynes inte berörts inom tidigare forskning och således tycks det saknas dokumenterad metodik för hur problematiken bör hanteras. Dilemmat med cash management är att över- och underskott i likviditeten uppstår vid olika tidpunkter (Larsson et al. 2011, 16). Ett underskott kan innebära

att inkassobolaget inte har möjlighet att investera i nya fordringsportföljer vid rätt tidpunkt. Därmed förlorar bolaget framtida vinster och kan i värsta fall även förlora förmågan att betala sina egna lån och krediter. Underskott eller brist i likviditeten behöver därför ofta motverkas genom kortfristiga lån för företaget, något som blir mindre fördelaktigt då lån av detta slag ofta innebär höga räntor och kostnader (Karlsson 1996, 16). Uppstår det istället ett överskott i likviditeten blir penninghanteringen ineffektiv, eftersom avkastningen på kapitalet ofta inte uppnår aktieägarnas förväntningar (Karlsson 1996, 14).

Inkassobolag kan verka både som huvudsaklig fordringsägare och som ombud för en tredje part (A & J. Cardell 2008, 24). Problematiken med bristande likviditet för ett inkassobolag kan antas vara som störst när de själva är fordringsägare, eftersom det då är inkassobolagets egna likviditet som påverkas. I de fall inkassobolaget verkar som ombud för tredje part, påverkas inte inkassobolagets likviditet i lika stor utsträckning då ett avtal med fordringsägaren istället reglerar inkassobolagets ersättning (Expertvalet.se 2017). Då dessa avtal kan se ut på många olika sätt är det ur inkassobolagens perspektiv mer intressant att utreda likviditetsstyrningen främst i de fall inkassobolagen själva är fordringsägare. Uppsatsen kommer därför avgränsas till att endast röra den del av inkassobolagens verksamhet som rör indrivning av förvärvade fordringsportföljer. I och med detta exkluderas tredjeparts inkasso, samt den form av indrivning en ursprunglig fordringsägare gör i egen regi.

Likviditets- och riskhantering i ett inkassobolag kan till viss del liknas vid detsamma för i en bank. Freixas och Rochet (2008, 7) menar att likviditetsrisk för en bank uppstår då denna behöver stå för oväntade utbetalningar, ofta kopplade till depositioner som genererar en säkerhet mot oväntade uttag från kunder. Inom samma område menar Maddaloni (2014) att det ofta är bankernas val av portföljstrategi och riskplaceringar som utgör den största risken för likviditetshandling och därför även valet av strategi för att hantera detta. Valet av portföljer och riskexponering är något som även inkassobolag kan antas ställas inför när det handlar om uppköp av fordringar för indrivning i inkassobolagens egna regi. Genom en portföljstrategi som främst riktas mot att förvärva osäkra fordringar utsätts inkassobolagen därför för en risk gällande framtida likviditet och kassaflöde. Likt för banker handlar inte den största risken om att i framtiden kunna fortsätta utöka sin fordringsstock genom nya portföljköp, utan snarare om att säkerställa en operationell likviditet i avsikt att täcka operationella kostnader samt generera en vinst åt företaget (Maddaloni 2014). För att göra

detta behöver företaget hantera sina in- och utbetalningar på ett effektivt sätt, samt se över användandet av eventuellt likviditetsöverskott. Därför behövs en strategi för såväl likviditetsstyrning som för riskhantering finnas hos bolagen.

Frågorna som uppstår i samband med problemen kring likviditetsstyrning för inkassobolag är därför hur bolagen på ett effektivt sätt kan använda sig av cash management för att förbättra lönsamheten. Vidare bör även utredas hur eventuella konjunktursvängningar påverkar inkassobolagens likviditet. Av denna anledning är det relevant att utreda hur likviditetsstyrning praktiskt kan tillämpas i branschen idag för att därigenom leda fram till eventuella förbättringsförslag.

1.3 Syfte

Uppsatsen syftar till att utreda hur likviditetsstyrning på bästa sätt bör styras i svenska inkassobolag för att eliminera ineffektivt likviditetsutnyttjande och därigenom förbättra bolagens lönsamhet. Avsikten är att genom detta skapa vägledning för bolag inom inkassobranschen och främja en långsiktigt positiv lönsamhetsutveckling.

1.4 Frågeställning

- Hur bör svenska inkassobolag hantera sin likviditet för att främja en långsiktigt förbättrad lönsamhet?
 - På vilket sätt påverkar konjunkturläget inkassobolagens verksamhet?
 - Hur används likviditetsstyrning praktiskt i inkassobranschen idag?

2. Teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen behandlar områdena inkasso, Kronofogdemyndigheten samt cash management. Detta syftar till att förklara hur inkassobranschen ser ut och hur teorier om cash management kan användas för att skapa lönsamhet i företag. Då Kronofogdemyndigheten utgör ett betydande stöd för inkassobolagen är det även av vikt för läsaren att få en förståelse för hur deras verksamhet fungerar och på vilket sätt de kan stödja inkassobolagen.

2.1 Inkassobranschen

2.1.1 Inkassoverksamhet

Företag som bedriver inkassoverksamhet måste följa inkassolagen och god inkassosed. För att driva ett inkassobolag krävs att bolaget har ett inkassotillstånd och att bolaget står under Datainspektionens tillsyn. Bolag som står under Finansinspektionens tillsyn samt bolag som driver in skulder i egen regi undantas av detta och behöver inte ha något särskilt inkassotillstånd för att bedriva inkassoverksamhet (Datainspektionen 2017a). De behöver däremot följa inkassolagen och god inkassosed, likt vanliga inkassobolag.

2.1.2 Avyttring av fordran

När en fordran har förfallit till betalning och övergått till att bli ett inkassoärende finns tre huvudsakliga alternativ för en borgenär att hantera situationen. Borgenären kan antingen välja att driva in fordran i egen regi, överlåta inkassohanteringen till ett ombud i form av ett inkassobolag eller helt avyttra fordran till ett inkasso- eller kredithanteringsbolag. I det fall en fordran avyttras blir inkassobolaget i och med transaktionen ägare till fordran och har därmed laga rätt att kräva gäldenären på det belopp fordran avser. I denna typ av affär är det vanligt att inkassobolaget betalar en överenskommen procentuell del av kapitalbeloppet för fordran, för att därefter kunna driva in hela beloppet med tillhörande ränta och avgifter. Fördelarna med att avyttra fordringar på detta sätt är att fordringsägaren då får betalt snabbt och därigenom kan gardera sig mot osäkerheter i kreditförlusternas slutliga totalbelopp. (A & J. Cardell 2008, 24)

2.1.3 Värdering av fordringsportföljer

Att värdera fordringsportföljer skiljer sig i teorin inte nämnvärt från hur man normalt värderar andra typer av investeringar. En fordringsportfölj prissätts efter nettonuvärdet av det förväntade kassaflöde den bedöms prestera (Ciavoliello et al. 2016). Nettonuvärdet räknas i sin tur fram genom att diskontera det förväntade kassaflödet med en förutbestämd diskonteringsränta (Investopedia.com 2017). Diskonteringsräntan är det avkastningskrav företaget har på investeringen och räknas ut genom att addera aktieägarnas avkastningskrav med räntan på de lån företaget måste ta för att finansiera investeringen.

2.1.4 Bolagsformer

För ett bolag som avser att bedriva inkassoverksamhet för fordringar de inte själva är ursprungliga ägare till krävs att bolaget antingen har ett särskilt tillstånd från Datainspektionen eller att bolaget står under Finansinspektionens tillsyn (Datainspektionen 2017b). De bolag som verkar under Finansinspektionens tillsyn som normalt också bedriver någon form av inkassoverksamhet är banker och kreditmarknadsbolag. En fysisk eller juridisk person som också är ursprunglig borgenär till en fordran behöver däremot inte något tillstånd för att driva in denna. Inte heller advokater eller anställda på advokatbyråer behöver ha särskilda tillstånd från Datainspektionen för att tillåtas driva in fordringar (Datainspektionen 2017a). Till skillnad från traditionella inkassobolag kan banker och kreditmarknadsbolag bedriva inlåning av pengar från marknaden (SFS 2004:297). För den som avser att driva en bank är dock regelverken mer komplicerade än i kreditmarknadsbolag. Exempelvis ställs kravet på banker att de måste vara anslutna till minst ett betalningssystem såsom någon form av clearing- eller kortsystem (Finansliv, 2017), vilket inte gäller för kreditmarknadsbolag.

2.2 Kronofogdemyndighetens verksamhet

Kronofogdemyndigheten är en statlig myndighet vars uppdrag är att säkerställa ekonomin i den offentliga sektorn, samt verka för näringsliv och samhälle i syfte att skapa en ekonomisk trygghet och för att motverka brottslighet (SFS 2016:1333). Myndigheten verkar för att tillhandahålla information, service och expertis i syfte att uppmuntra till god betalningsvilja samt skapa goda förutsättningar till beslutsfattande hos allmänhet och företag. Den verksamhet hos myndigheten som påverkar bolagen inom inkassobranchen mest är verkställighetsenheten. Denna del av myndigheten syftar till att driva in pengar i de fall

gäldenären själv ej frivilligt betalar sina skulder (Regeringsbeslut I 14 Fi2016/04489/S3). Verkställighetsenheten hos Kronofogden är således den enhet som utreder huruvida det finns tillgångar hos gäldenärer som kan nyttjas för att reglera obetalda fordringar. Denna reglering sker genom utmätning av gäldenärens tillgångar, vilka kan bestå av allt ifrån kapital och lön till lösöre och fast egendom såsom exempelvis en villa. Utmätta tillgångar fördelas sedan proportionerligt till de fordringsägare som ansökt om verkställighet hos Kronofogden (SFS 2016:1333). Inkassobolag kan således genom att ansöka om verkställighet öka sin chans till inbetalningar på osäkra fordringar. Processen är dock inte helt kostnads- eller smärtfri för inkassobolagen då ansökan om verkställighet kostar 600 kronor per år. Initialt är detta en utgift som borgenären står för, vilken dock sedan adderas till gäldenärens totalskuld (Kronofogden.se 2017a). Då det inte är säkert att Kronofogden lyckas driva in pengar genom en utmätning innebär denna avgift således en risk för borgenären.

Ansökan om verkställighet kräver även att fordran är fastställd i ett utslag, det vill säga att skulden juridiskt är bevisad att tillhöra den specifika gäldenären ifråga (Kronofogden.se 2017b). Fordringsägaren behöver därför ha ansökt om ett betalningsföreläggande hos Kronofogden för att senare kunna ta del av en eventuell utmätning. Betalningsföreläggande är ytterligare en verksamhet som bedrivs av Kronofogden och som är till hjälp för fordringsägare, däribland inkassobolag. Processen för att ansöka om betalningsföreläggande kostar även den inkassobolaget pengar i form av en ansökningsavgift om 300 kronor (Kronofogden.se 2017a). Dessa avgifter kan även de utgöra en risk för borgenären i det fall gäldenären aldrig reglerar sin skuld.

2.3 Cash management

Cash management eller likviditetsstyrning, som är den närmast korrekta svenska benämningen på uttrycket, innebär i enkelhet hanteringen av företagets likvida medel. Cash management syftar till att effektivisera företagets kassaflöden på ett sätt som utvecklar kapitalbehovet och finansnettot i rätt riktning, kort sagt att ”tjäna pengar på pengar” (Karlsson 1996, 11). I detta menas att få betalt så tidigt som möjligt, hålla pengarna i företagets besittning så länge som möjligt och förvalta dem så effektivt som möjligt. I de fall lån måste upptas skall detta ske till en så låg kostnad som möjligt (Hedman 1991, 10-11). En likviditetsbrist kan snabbt få kostsamma konsekvenser för företag då detta ofta leder till upptaganden av kortfristiga lån eller helt enkelt en oförmåga för företaget att betala sina

skulder. Inte heller ett alltför stort överskott av likvida medel anses positivt för företagens lönsamhet. Detta då likviditetsöverskott i regel är ineffektiva då de sällan skapar den önskade avkastning på kapitalet som aktieägarna efterfrågar (Karlsson 1996, 14).

2.3.1 Inflöde

Kund- och gäldenärsfordringar kan ses som lån vilka företaget har betalat ut. I de flesta företag är ofta en betydande del av rörelsekapitalet bundet i kundfordringar (Karlsson 1996, 17), vilket gör att den kredittid företaget beviljar är av stor vikt för företagets likviditet. Ett inkassobolag hanterar fordringar vars förfalldatum sedan tidigare har passerat, vilket ger dem laga rätt att kräva in en dröjsmålsränta för den tid betalning uteblir (Lagen.nu 2017). I de fall en högre ränta redan är avtalad mellan den ursprungliga borgenären och gäldenären kan denna med fördel fortlöpa även under inkassobolagets hantering av fordran (Datainspektionen 2016, 9). Att gäldenären på så sätt betalar för en förlängd kredittid kan till viss del förmildra inkassobolagets lönsamhetsproblem, men Karlsson (1996, 19) menar ändå att företagen i största möjliga mån bör undvika alltför långa kredittider. Detta då långa kredittider innebär ett större risktagande för fordringsägaren bland annat på grund av att kundens kreditvärdighet riskerar att försämrans under processens gång. Tydliga betalningspåminnelser med en väl specificerad dröjsmålsränta kan även i sig skapa incitament för snabbare betalning (Larsson et al. 2000, 75).

För att ett inkassobolag kontinuerligt skall kunna förbättra sin lönsamhet är det därför av vikt att analysera dess kundfordringar för att på så sätt kunna undvika mer riskfyllda kundgrupper vid framtida investeringar. Nedan följer en rad exempel på användbara nyckeltal som med fördel kan användas vid en sådan analys (Larsson et al. 2000, 25).

- Genomsnittlig beviljad kredittid för olika kundgrupper
- Genomsnittlig verklig kredittid för olika kundgrupper
- Antal betalningspåminnelser
- Antal beviljade kassarabatter
- Omloppshastighet för kundfordringar

För att ytterligare effektivisera företagets likviditetshantering bör de i ett så tidigt skede som möjligt göra pengarna räntebärande (Larsson et al. 2011, 68). Detta kan bland annat göras

genom att styra kundernas betalningar till räntebärande konton, exempelvis checkkonton eller postgirokonton. I de fall företaget får ett överskott på sitt checkkonto kan kapitalet med fördel föras över till ett konto med än bättre ränta. Detta kan ofta automatiseras på så sätt att alla pengar över en viss nivå förs över till ett sådant konto (Larsson et al. 2011, 69).

För företag med en fast kundkrets som genomför regelbundna betalningar, eller för inkassobolag vars kunder betalar enligt överenskomna amorteringsplaner, kan även betalning via autogiro förbättra sannolikheten att få betalt i tid (Larsson et al. 2000, 45). På så sätt förs pengarna automatiskt över från kunden/gäldenärens konto till företaget på förfallodagen. Detta förbättrar bolagets likviditet samtidigt som räntevinsterna ökar och de administrativa kostnaderna som uppkommer i samband försenade betalningar minskar.

2.3.2 Utflöde

Till skillnad från inbetalningsprocessen bör utbetalningsprocessen göras så lång som möjligt. Detta för att företaget skall inneha de likvida medlen i egen ägo så länge som möjligt och på så sätt kunna förränta kapitalet i största möjliga mån. Detta innebär dock inte att företaget skall betala för sent, då man i ett sådant fall riskerar att äventyra sin relation med leverantören samtidigt som man riskerar att behöva betala en dröjsmålsränta för den försenade betalningen. Detta kan även göra att företaget får ett sämre utgångsläge vid framtida omförhandlingar av avtalen (Larsson et al. 2000, 50).

Effektiva betalningsrutiner kan göra en stor positiv inverkan på ett företags lönsamhet. Rutiner som bevakning av förfallodagar, bokföring, betalning och annat administrativt arbete kan lätt bli mycket kostsamt om dessa inte hanteras på ett korrekt sätt (Larsson et al. 2000, 50). Det finns olika sätt att effektivisera dessa rutiner, varav många kan kopplas till automatisering och datorisering, exempelvis av företagets leverantörsreskontror (Larsson et al. 2000, 50). Vid val av betalningsmetod skall företaget alltid sträva efter att välja det sätt som innebär att pengarna stannar på ett räntebärande konto i längsta möjliga tid (Karlsson 1996, 48). Utöver detta skall även kostnaden för betalningen beaktas, samt att företaget i den mån det är lönsamt använder sig av eventuella kassarabatter.

2.3.3 Likviditetshantering och -budgetering

Effektiviserade in- och utbetalningsrutiner kommer resultera i en förbättrad likviditet. Även

denna måste hanteras och förvaltas effektivt i syfte att förbättra företagets räntenetto. För att uppnå en effektiv hantering av företagets likvida medel är det av vikt att företaget har en väl genomarbetad likviditetsbudget (Larsson et al. 2000, 63). Likviditetsbudgeten bör kompletteras med en mer kortsiktig likviditetsplanering för att säkerställa den dagliga likviditeten på företagets transaktionskonton. Dessutom bör såväl likviditetsbudgeten som likviditetsplaneringen utgå från en mer långsiktig finansiell planering (Larsson et al. 2000, 63).

Likviditetsbudgeten innehåller de summor företaget bedömer kommer flöda in och ut ur företaget under den valda perioden. Det kan generellt vara svårt att uppskatta när företaget själva kommer få betalt från sina kunder, varför data om tidigare betalningsmönster från olika kundgrupper och i olika situationer kan vara till stor hjälp (Larsson et al. 2000, 64). I likviditetsplaneringen styrs även vilka bankkonton och placeringsformer som skall användas och vid vilka tillfällen. Ett exempel kan vara att planera så att större inköp görs under perioder med större förväntade inflöden av kapital, för att på så sätt hålla nere gränsen för eventuell checkkredit samt kostnaden för andra kortfristiga lån (Larsson et al. 2000, 64). Ju bättre likviditetsplaneringen är desto lägre likviditetsreserv behöver företaget ha, vilket frigör kapital som kan investeras för ökad lönsamhet. En buffert syftar till att finansiera oförutsedda kortsiktiga likviditetsbehov, vilka kan vara mycket svåra att prognostisera. Det är därför viktigt att reserven varken är för stor eller för liten, då en för liten reserv kan leda till kostsamma brister, medan en för stor reserv kan utgöra en alternativkostnad i form av intäktsbortfall. Storleken på likviditetsreserven bör därför vara tillräcklig för att täcka normala oregelbundenheter i betalningsströmmarna (Larsson et al. 2000, 67)

Vid likviditetsbudgetering eller annan form av kassaflödesprognostisering är det viktigt att ta hänsyn till eventuella mönster och förändringar som kan uppkomma i in- och utbetalningsflödet. Exempel på sådana kan vara trender, cykler, säsongsvariationer, slumpvariationer och andra speciella dagar eller datum som av olika anledningar kan påverka flödet (Larsson et al. 2000, 71). Förutom personlig erfarenhet från företagets budgetansvariga menar Larsson att företaget med fördel bör använda sig av statistiska analyser från exempelvis tidigare betalningsmönster. Detta för att skapa grund till en bättre budget med ökad precision. Larsson (2000, 71) menar även att en prognos inte bör sträckas för långt in i framtiden, då betalningar generellt är betydligt svårare att förutspå ju längre bort i tiden de gäller. Lyckas

företaget upprätta goda prognostiseringsrutiner för framtida kassaflöden kan behovet av likviditetsreserver reduceras avsevärt och företaget kan på så sätt uppnå en ökad lönsamhet.

2.3.4 Makroekonomi

Agénor och Zilberman (2015) menar att en makroekonomisk förändring som leder till plötslig ökning av icke presterande lån kommer generera en helt annan finansiell verklighet på kort sikt. Förändringen kommer påverka betalningsflödet då allt fler kommer få det svårt att betala av lån och krediter, något som i sin tur leder till att räntor och avgifter på lån och krediter ökar. Detta styrks även av den studie Dimitrios, Helen och Mike (2016) utförd, avseende bidragande faktorer till icke presterande och förfallna lån. I studien pekar de på att faktorer såsom ökad arbetslöshet under lågkonjunkturer bidrar till en sämre betalningsförmåga, vilket i förlängningen innebär ett sämre betalningsflöde för fordringsägarna. Fenomenet uppstår även i samband med att allt fler lån ingås för att säkra situationen för låntagaren, då denne till högre räntor belånar sig för att hantera sina redan existerande skulder (Agénor & Zilberman 2015).

Samtidigt menar Carling (et al. 2006) att när det kommer till kreditrisk är större makroekonomiska händelser extremt påverkande och utgör därför ett hot mot bolagens verksamhet om inte rätt försiktighetsåtgärder vidtas. Vidare bör alltså beaktas huruvida makroekonomiska förhållanden förändras på kort sikt och hur stabilt det makroekonomiska klimatet är för den aktuella perioden. Med detta kommer villkoren för både företag och enskilda individer förändras i vad som avser räntevillkor och liknande. Undersökningen Carling (et al. 2006) utförd tyder även på att en modell för finansiella cykliska mönster och kreditrisken för ett specifikt bolag går att beräkna. Modellen bygger både på bolagsspecifika data samt makroekonomiska förhållanden och kan på så vis ge en mer absolut bild av bolagets kreditrisk för en viss period.

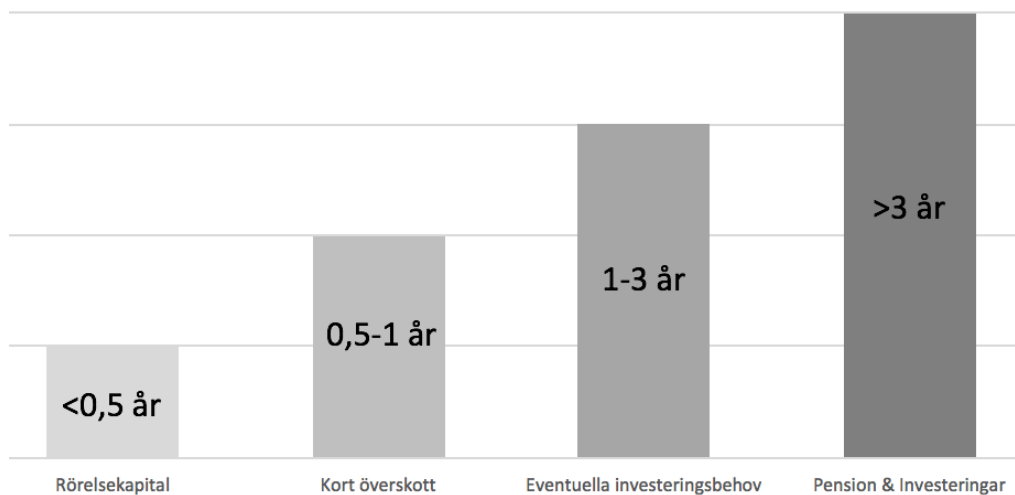
2.3.5 Placeringsalternativ

Som tidigare nämnts bör pengarna göras räntebärande så tidigt som möjligt, vilket kan göras genom att exempelvis leda betalningar direkt till check- eller postgirokonton. I ett fall där företaget får ett större överskott av likvida medel som inte omedelbart kan återinvesteras i den ordinarie verksamheten, finns ett antal placeringsformer företaget kan välja mellan för att ändå skapa avkastning på kapitalet. Exempel på detta kan vara placeringar i skuldebrev, räntekonton eller andra former av värdepapper (Larsson et al. 2000, 84). Olika typer av

sådana produkter listas nedan.

- Certifikat
- Lån till andra finansföretag
- Statsskuldväxlar
- Aktier
- Aktie- och räntefonder
- Obligationer

Innan ett företag börjar investera i något av ovanstående alternativ måste de först utreda vilken typ av risk de är villiga att ta och på hur lång sikt de vill investera. Bedömer företaget att de kommer vara i behov av pengarna inom en snar framtid kan det vara klokt att inte välja placeringsformer associerade med alltför stora risker, exempelvis aktier, aktiefonder och vissa typer av obligationer (Larsson et al. 2000, 84). Hänsyn måste självklart även tas till det rådande marknadsläget och vilken tro företaget har på marknaden i framtiden. Exempelvis kan en oväntad räntehöjning påverka avkastningen negativt i ett certifikat eller en statsskuldväxel med anledning av räntans bundenhet (Larsson et al. 2000, 84). Tvärtom kan avkastningen påverkas positivt i motsvarande fall i en investering med rörlig ränta, exempelvis ett inlåningskonto eller en räntefond. Det kan även vara fördelaktigt att se över företagets skuldsituation innan man väljer att investera i olika typer av produkter och finansiella instrument. Har företaget lån med höga räntesatser kan det vara rimligt att först amortera ned dessa innan man väljer att börja investera på annat håll. Detta gäller särskilt då räntan på lånen är högre än vad företaget bedömer att den förväntade avkastningen skall bli i den alternativa investeringen (Larsson et al. 2000, 86). Det är också värt att fundera över på vilka sätt en placering kan komma att påverka företaget på längre sikt. I ett fall där företaget kan komma att bli i behov av ett framtida banklån vill man ha ett gott förhandlingsläge att utgå ifrån gentemot banken. Därför kan det ibland vara bättre att placera sina pengar på ett konto i den bank man sedan tidigare är kund hos, än att ofta byta bank i jakt på den bästa inlåningsräntan. Detta då banker ofta tenderar att premiera de företag som varit kunder i banken under en längre tid (Larsson et al. 2000, 86).

Figur 1. Placeringshorisonter för olika typer av tillgångar

Genom att fördela kapitalet enligt ovan menar Larsson (et al. 2011, 192) att företag lättare kan justera sitt risktagande efter planerad placeringshorisont. Ju längre placeringshorisont respektive investering har, desto större risktagande kan anses berättigat. Exempel på investeringar med lägre risker, vilka därför också passar sig för kortare placeringshorisonter är räntebärande bankkonton, statsskuldväxlar och certifikat eller obligationer med korta löptider. För mer långsiktiga investeringar kan obligationer med långa löptider, aktier och olika typer av fonder vara mer lämpligt (Larsson et al. 2011, 196-197).

2.3.6 Finansiering

Likt för placering av likvida medel finns många olika möjligheter för ett bolag när det kommer till finansiering av verksamheten, utöver användandet av eget kapital (Larsson et al. 2011, 200). Syftet med att finna lämplig finansiering för ett inkassobolag är att kunna expandera verksamheten genom att kontinuerligt köpa nya fordringsportföljer. Tre vanligt förekommande (Larsson et al. 2011, 200) alternativ när det kommer till finansiering är:

- Lån från bank och övriga kreditgivare
- Företagsobligationer
- Certifikatprogram

Förutsättningarna för ett lån varierar beroende på vilken typ av lån intressenten efterfrågar och hur dennes egna förutsättningar ser ut. Vanligt är att företaget öppnar en rörelsekredit för att

finansiera den rörliga verksamheten med löpande investeringar (Larsson et al. 2011, 200-201). Rörelsekrediten kopplas då till en räntesats samt till ett kredittak, vilka påverkar den årliga kostnaden av rörelsekrediten. Utöver att betala ränta för den kredit som tas tillfaller även en årlig limitavgift för rörelsekrediten, vilken baseras på det kredittak som bestämts. Alternativet till att belåna verksamheten via en rörelsekredit hos banken är att använda en så kallad reverskredit, i vilken löptiden för lånet samt räntesatsen bestäms på förhand (Larsson et al. 2011, 201-202). Löptiden för en reverskredit är normalt kortare jämfört med en rörelsekredit. Fördelen är dock att det sällan tillkommer någon limitavgift. Istället utgörs kreditgivarnas intäkter endast av de räntekostnader som tillkommer (Larsson et al. 2011, 201-202).

Företagsobligationer utgör en finansieringsform där bolaget ifråga vänder sig till penningmarknaden för att finna finansiering. Obligationen består av emitterade skuldebrev med en räntebärande struktur som företagen ger ut på en öppen marknad. Finansieringen sker genom att intressenter på den öppna marknaden köper obligationerna. Därmed kan företaget låna in pengar som kan användas inom verksamheten. På senare år har denna form av finansiering blivit allt mer populär även bland mindre företag, jämfört med tidigare då det främst varit större företag som nyttjat marknaden. Mindre företag med dåliga kreditbetyg kan dra fördel av den låga kostnaden som det innebär att emittera företagsobligationer jämfört med banklån som med deras förutsättningar kräver allt högre räntor. (Larsson et al. 2011, 209-210).

Vidare är det även möjligt för bolag att utfärda så kallade företagscertifikat med avsikt att ta in pengar från den öppna marknaden. Certifikaten säljs vanligtvis via market makers i form av banker och fondkommissionärer. Företagscertifikaten utgörs av löpande skuldebrev som säljs till placerare över en överenskommen tid, under vilken market makern även förbinder sig till att köpa tillbaka skuldebrevet till ett visst pris om så placerar föredrar detta. Jämfört med övriga finansieringsalternativ lämpar sig certifikatprogram väl för större företag med en hög ekonomisk säkerhet. Anledningen är den att emitterad lånevolym kan anpassas väl utefter det likviditetsbehov som finns i bolaget, det är finns även möjligheter till att påverka de kostnader genom egna uppköp samt genom att välja utgivningstidpunkten. Kostnaderna som uppkommer vid den här typen av finansiering består av räntekostnader samt eventuella arvoden och avgifter till market makern. (Larsson et al. 2011, 210).

3. Metod

Metodkapitlet berör det tillvägagångssätt som använts vid uppsatsens upprättande. Kapitlet berör de teorier som begrundats samt motiverar valet av forskningsmetod för framtagandet av empiri. Det förs även en diskussion om eventuella brister i den valda forskningsmetoden samt om alternativa forskningsmetoder.

3.1 Metodval

Utgångspunkten i uppsatsen har varit en utredande metodologi vars syfte varit att beskriva och formulera ett förslag på hur inkassobolag bör arbeta med sin likviditetsstyrning. Med anledning av detta har en kvalitativ ansats valts för att besvara uppsatsens frågeställning. Genom användandet av en kvalitativ ansats anses det på ett mer beskrivande och utredande sätt gå att skapa en förståelse för de problem och fenomen frågeställningen bygger på. Uppsatsen skall på så vis leda fram till ett potentiellt tillvägagångssätt för hur likviditetsstyrning bör skötas inom inkassobranchen. Ytterligare en anledning till att en kvalitativ ansats har valts framför en kvantitativ, är att den data som hade krävts vid en kvantitativ ansats består av företagsspecifik information som kan anses känslig för företag att dela sig av. Med uppsatsens syfte i fokus bedömdes det inför metodvalet därför ej vara troligt att en kvantitativ ansats skulle kunna genomföras.

3.1.1 Vetenskaplig utgångspunkt

Uppsatsen grundar sig i tidigare forskning som berör ämnet likviditetsstyrning och hur detta bör användas av företag för att förbättra lönsamheten samt minska finansiella risker som kan uppstå inom verksamheten. Störst fokus har riktats mot forskning om hantering och prognostisering av inflödet av likvida medel samt hur investeringar i verksamheten bör finansieras. Ingen tidigare forskning har däremot hittats inom likviditetsstyrning i den svenska inkassobranchen. Forskning har inte heller hittats beträffande inkassobolagens hantering av osäkerheter rörande förvärv och hantering av förfallna fordringar. Istället har forskning på området likviditetsstyrning i branscher, vilka kan anses likna inkassobranchen, använts vid analys av det empiriska underlaget. Utöver forskning kopplat till likviditetsstyrning har även modeller och teorier inom områdena icke presterande lån och makroekonomiska miljöer behandlats. Genom att belysa dessa områden ges en förståelse för vilka aspekter som påverkar likviditetsstyrningen inom inkassobranchen.

3.1.2 Arbetsgång

Med avsikt att skapa en förståelse för problemområdet samt att definiera ett problem och syfte för studien, menar Patel och Davidsson (2013, 48) att arbetet med fördel bör inledas med en litteraturstudie. Utifrån den genomförda litteraturstudien kunde sedan ett problem preciseras och diskuteras varefter frågeställningar formulerades med stöd från litteraturen för att höja relevansen i dessa.

Vidare upprättades en teoretisk referensram i vilken relevant tidigare forskning berörs. Den tidigare forskningen, vars teorier och modeller ligger till grund för arbetets fortsatta utformning, samlades in genom en mer djupgående litteraturstudie. Litteraturen samlades främst in genom resurser som tillhandahölls från Göteborgs Universitet i form av databaser såsom Supersök och Business Source Premier, samt bibliotekskatalog. Utöver dessa sökvägar utnyttjades även Google Scholar. De sökord som utgjorde grunden i litteratursökningen är: *cash management, debt collecting, non performing loans, inkasso, likviditetsstyrning, likviditetshantering och volatil likviditet*. Dessa sökord har även kombinerats med varandra i varierande kombinationer. Det var genom dessa sökvägar som slutsatsen drogs att ingen omfattande forskning på ämnet likviditetsstyrning inom den svenska inkassobranchen tidigare har utförts. Med anledning av detta beslutades att forskning inom samma område för liknande branscher skulle härledas till ämnet i den utsträckning detta ansågs rimligt. Den litteratur som sedan utgör den teoretiska referensramen har frekvent hänvisats till i flertalet av de vetenskapliga artiklar som granskats. Litteraturen anses därför vara trovärdig i vilken forskning den återger och i vilken mån den är applicerbar på andra områden.

Utifrån den teoretiska referensramen formulerades ett frågebatteri inför den intervju som senare genomfördes under studien. Intervjufrågorna syftade till att bygga en förståelse för hur likviditetsstyrning används i praktiken hos svenska inkassobolag. Ytterligare datainsamling i form av statistiska data från Kronofogden hämtades sedan in genom mailkontakt med en kontaktperson hos myndigheten. Insamlad data från både intervjuer och statistik i kvantitativ form bör enligt Patel och Davidsson (2013, 111 & 120) presenteras under empirin på ett konkret och för läsaren förståeligt vis. Av denna anledning sorterades den insamlade datan för att därefter sammanställas i en empiri vars innehåll anses relevant för det ämne uppsatsen berör.

Analysen är utförd genom att sammankoppla den sammanställda empirin med den teoretiska referensramen. Utifrån detta har förslag på förbättringar presenterats rörande inkassobolagens likviditetsstyrning för att lönsamheten på lång sikt skall förbättras. Med avsikt att tydliggöra analysens koppling till insamlad empiri och den teoretiska referensramen följer denna samma struktur som de delar den bygger på.

3.1.3 Kvalitativ datainsamling

I syfte att samla in empirisk data som beskriver inkassobolagens arbete rörande likviditetsstyrning genomfördes en kvalitativ intervju. Respondenten är en person med över 40 års erfarenhet från inkasso- och kredithanteringsbranschen, varav de senaste 30 åren som VD, styrelseledamot och i andra ledande befattningar inom diverse inkasso- och kredithanteringsbolag. Personen har således arbetat mycket med frågor som rör såväl portföljförvärv som likviditets- och strategiarbete i flera olika inkassobolag och bedöms därför kunna ge en generell inblick i hur den praktiska likviditetshandlingen i branschen ter sig. För att underlätta för läsaren har intervjun inte transkriberats i sin helhet. Istället är de områden som berörts under intervjun uppdelade under olika rubriker, där författarnas övergripande bild av intervjusvaren presenterats löpande i texten. Intervjufrågorna presenteras även i original i uppsatsens tillhörande bilagor.

Med avsikt att ge respondenten möjlighet att bidra med öppna och välgrundade svar under intervjun menar Bryman och Bell (2013, 224) att respondenten bör delges en förklaring av intervjuens syfte samt vad denna skall komma att beröra. Med anledning av detta delgavs respondenten inför intervjun en förklaring av uppsatsens syfte och frågeställningar. Intervjufrågorna utformades på ett sådant vis att de gav intervjuobjektet möjlighet att öppet svara på frågorna och samtidigt fritt tolka vad frågorna innebar i deras verksamhet. I enlighet med Bryman och Bells (2013, 24) rekommendationer ställdes därför utredande frågor som inte var menade att leda respondenten i en förutbestämd riktning.

3.1.4 Kvantitativ datainsamling

Med avsikt att undersöka eventuella fluktuationer i inkassobolagens inflöde ansågs det nödvändigt att ta del av statistik från Kronofogden gällande antalet hanterade ärenden och hur stor summa som utmäts för dessa ärenden. Kvantitativa data ansågs här vara lämpligast för att studera och beskriva eventuella mönster i utmätningarna, då dessa bäst ger upphov till att

beskriva konsekvens och kvantitativa skattningar på bästa sätt (Bryman & Bell 2013, 166-167).

Den kvantitativa datan samlades in i form av rådata direkt från Kronofogden. Åtkomst till denna gavs genom att en skriftlig förfrågan skickades till en analytiker hos myndigheten. Denne person överlämnade därefter ett rådatamaterial i vilket efterfrågad statistik fanns tillgänglig. Rådatan sammanställdes till en mer tydlig och begriplig form för att ge läsaren en bättre överblick av hur mönster och trender ter sig.

3.1.5 Metodkritik för kvalitativ datainsamling

Ett potentiellt problem med att endast intervjua en respondent är att respondenten kan ha uppfattningar och erfarenheter som skiljer sig från andra branschpersoners (Bryman & Bell 2013, 496). Olika bolag kan vara utsatta för olika sorters problematik och därför ha olika tillvägagångssätt för att hantera dessa. Anledningen till att endast ett intervjuobjekt tillfrågats och intervjuats är för att skapa en förståelse för hur inkassobolag kan arbeta med likviditetsstyrning, för att därefter koppla detta samman med statistiska data och litteraturstudier rörande cash management. På så sätt skapas möjligheten att utreda ett lösningsförslag baserat utifrån såväl respondentens erfarenheter, som tidigare forskning inom området.

3.1.6 Reliabilitet och validitet i kvantitativ data

Då datan är insamlad från en myndighet vars krav på transparens och statistisk reliabilitet är höga, anses den därför vara tillförlitlig. Datan är hanterad på ett sådant sätt att dess validitet inte heller äventyrats i hanteringen för denna uppsatsen. Detta då ingen statistik har förändrats eller på annat sätt anpassats, utöver att sammanställas i diagram för att på så sätt presenteras i en mer tydlig kontext. Datan har därmed hanterats i enlighet med vad Bryman och Bell (2013, 170-173) anser vara inom de gränser för att reliabiliteten och validiteten i datan ej skall påverkas.

3.1.7 Forskningsetiska aspekter

Bryman och Bell (2013, 144-153) beskriver en etisk forskningsprincip vilken denna uppsats är skriven enligt. Denna är konfidentialitets- och anonymitetskravet, som innebär att uppgifter som kan anses känsliga för i uppsatsen deltagande företag och respondenter har utelämnats.

Då uppsatsen syftar till att i slutänden skapa ett lösningsförslag som kan anpassas för hela branschen har företagsspecifika data, såsom exempelvis räntesatser och val av finansieringsformer, inte heller ansetts nödvändiga för att uppfylla uppsatsen syfte. Med hänsyn till respondentens personliga integritet har dennes identitet inte heller avslöjats.

4. Empiri

Nedan följer en sammanställning av den genomförda intervjun med respondenten. Därefter följer en sammanställning av data från Kronofogden som syftar till att beskriva hur utmätningar av gäldenärers tillgångar förändras över tid. Empirin skall utgöra en grund för vidare analys av inkassobolagens likviditetsstyrning och hur de bäst bör anpassa sig efter de omständigheter som presenteras i empirin.

4.1 Intervju

4.1.1 Effektivisering av betalningsflöden

I syfte att effektivisera betalningsflödena strävar inkassobolagen enligt respondenten efter att förenkla betalningsprocessen för gäldenären. Exempel på vanliga förenklingar är att erbjuda betalning via e-faktura, autogiro och Swish, varav autogiro är benämns vara den mest eftersträvaransvärda metoden. En annan åtgärd som är vanlig för större inkassobolag är att låta gäldenären se över sina ärenden via en personlig inloggning på inkassobolagets hemsida.

Respondenten uttrycker att det är eftersträvaransvärt att försöka få kontakt med de gäldenärer som inte själva tar initiativ till betalning dessa försöker därför nås med hjälp av utgående telefonsamtal i kombination med utskick av brev. Kontaktförsöken avser både påminnelser om betalning och erbjudanden om nedskrivning av skulden. Erbjudandena anpassas efter den gäldenär som berörs, faktorer som här spelar in är exempelvis fordrans ålder, gäldenärens ålder samt tidigare betalningshistorik.

4.1.2 Likviditetshantering och -budgetering

Likviditetsbudgeten utgör i mycket hög grad en essentiell del av ett fordringsförvärvande inkassobolags verksamhet, enligt respondenten. Detta då branschen är mycket kapitalintensiv och lönsamheten i stor utsträckning påverkas av de kassaflöden företagens investeringar leder till. Till skillnad från en resultatbudget, som ofta sätts medvetet högt för att skapa incitament för en ökad motivation, menar respondenten att en likviditetsbudget måste göras mer realistisk för att i högsta möjliga grad säkerställa lönsamma investeringar. Därför budgeteras likviditeten främst utefter historiska data som på olika sätt anpassas efter de aktuella förutsättningarna. Exempel på faktorer som tas hänsyn till är hur liknande portföljer har

presterat tidigare, i vilken utsträckning portföljens gäldenärer är skuldsatta hos Kronofogden och hur inbetalningsmönstren normalt ter sig under den aktuella tidsperioden. Finns det inga färdiga historiska data som tydligt indikerar hur en viss portfölj kan tänkas prestera kan bolagets analytiker själva skapa en fiktiv portfölj. Detta görs genom att sätta samman gäldenärer från tidigare portföljer utifrån önskade kvalifikationer, som gör att den fiktiva portföljen i stora drag liknar den de vill likviditetsbudgetera för.

Med anledning av den höga kapitalintensiteten råkar inkassobolag sällan ut för kortsiktigt bristande likviditet. Respondenten menar själv att han under sina många år som aktiv i branschen aldrig har varit med om en situation där ett inkassobolag har haft anledning att ta upp korta lån för att finansiera den dagliga driften. Därför läggs betydligt mindre tid på att analysera förbättringsåtgärder i den kortsiktiga likviditetsplaneringen och hanteringen av utbetalningar, jämfört med den mer långsiktiga likviditetsbudgeten. Därför finns det heller ingen strategi för hur kortsiktiga likviditetsbrister bör hanteras, eller hur man kan dra nytta eventuella överskott.

4.1.3 Portföljköp i praktiken

När ett inkasso- eller annat kredithanteringsbolag avser att förvärva en fordringsportfölj måste de utvärdera ett rimligt värde att prissätta portföljen utefter. Detta görs genom att på traditionellt vis diskontera framtida kassaflöden till nuvärdet. Dessa framtida kassaflöden beräknas på samma sätt som beskrivet ovan angående likviditetsbudgeteringen. Det vill säga genom att analysera hur liknande portföljer har presterat tidigare och justera för eventuella skillnader mellan de olika portföljerna. En portfölj förvärvas vanligtvis som den är och inkassobolagen ges sällan någon frihet att själva välja vilka ärenden som skall eller inte skall ingå. Det är därför viktigt att noggrant undersöka varje potentiell portföljinvestering så att samtliga ingående typer av ärenden har en grund för hur dess framtida kassaflöden kan prognostiseras. Utan denna historiska information är det mycket svårt att göra en rimlig bedömning över portföljens värde. I ett sådant fall ökar risken avsevärt för att bolaget skall genomföra dåliga investeringsbeslut och såväl lönsamheten som likviditeten riskerar därför att snabbt bli lidande. Med andra ord tar inkassobolagen hänsyn till den kalkylerade risken och värderar portföljerna därefter, en så kallad riskjusterad prissättningsmodell. Med anledning av det förhållandevis stora antal investeringar som genomförs årligen är detta en av de mest känsliga processerna i ett fordringsförvärvande företag.

4.1.4 Ansökan om verkställighet

Då Kronofogden omfattas av offentlighetsprincipen menar respondenten att inkassobolagen kan dra fördel av detta genom att begära ut information om hur gäldenärernas skuldsituation ser ut hos myndigheten. Det ger inkassobolagen möjlighet att på ett träffsäkert sätt prognostisera hur stort belopp de har möjlighet att få ut genom att skicka in enskilda ärenden för utmätning. Hur Kronofogden fördelar betalningar mellan olika borgenärer beror på hur stora respektive ärenden är och varifrån de härstammar. Allmänna mål, det vill säga skulder till staten, prioriteras högre än enskilda mål. Vidare prioriteras ärenden av större belopp högre än ärenden av mindre belopp på så sätt att betalningarna från Kronofogden till borgenärerna sker i proportion till hur stor del av totalskulden de utgör. Inkassobolagen har därför alltsomoftast egna interna datasystem som kontinuerligt gör dessa bedömningar och som kan ge en bra fingervisning för bolagens handläggare i deras hantering av ärendena. Dessa prognoser kräver dock att det redan finns en pågående utmätning på den aktuella gäldenären, alternativt att en utredning är gjord av Kronofogden sedan tidigare som bekräftar att det finns tillgångar att mäta ut. Dessa utredningar görs endast i de fall det redan finns ett eller flera ärenden inne hos Kronofogdens verkställighetsenhet. Därför kan det ofta saknas uppgifter om gäldenärer som inte har varit föremål för utmätning tidigare, vilket gör att det i dessa fall kan vara svårt för ett inkassobolag att avgöra huruvida ett ärende bör skickas för verkställighet eller inte. Då Kronofogden tar ut en administrativ avgift om 600 kronor för varje ärende som hanteras av deras verkställighetsenhet kan det därför vara en förlustaffär för inkassobolagen att skicka vidare ett ärende som inte genererar en tillräckligt hög utmätning.

För att gardera sig mot den risk denna informationsbrist medför drar inkassobolagen nytta av information från Skatteverket och kreditupplysningsföretag. Dessa kan erbjuda information om gäldenärers taxerade inkomst samt om de äger utmättningsbara tillgångar i form av fastigheter eller bostadsrätter, vilket kan ge stöd för inkassobolagens handläggare i deras hantering av enskilda fordringar. Inkassobolagen kan även dra nytta av tidigare historiska data om hur Kronofogdens utmätningar fördelar sig över åren.

4.1.5 Avskrivningar

Respondenten menar att inkassobolag ofta justerar sina vinster genom att aggressivt skriva av

det bokförda värdet på förvärvade fordringsportföljer. Portföljförvärv görs inte sällan till mycket stora köpeskillingar och den största delen av det inkasserade beloppet som följer inkommer ofta under de första åren efter förvärvet. Av denna anledning kan bokföringsmässiga avskrivningar göra en stor skillnad på företagets rörelseresultat, beroende på hur de hanteras. Att aggressivt skriva av det bokförda värdet innebär att företaget skriver av portföljens värde under kortast möjliga tid och att kostnaderna för avskrivning under perioden således ökar. Ökade kostnader leder till en minskad beskattningsbar vinst, som i sin tur resulterar i lägre skatteutgifter.

4.1.6 Makroekonomi

Inkassobranchen är i stort sett konjunkturokänslig och påverkas i mycket liten utsträckning av traditionella makroekonomiska förändringar. I regel tas därför ingen hänsyn till det makroekonomiska läget, utan olika tider ger olika förutsättningar som alla har såväl positiva som negativa egenskaper.

4.1.7 Placering av likviditetsöverskott

Ofta finns ingen tydlig strategi för hur likviditetsöverskott skall placeras. Ingen förutbestämmd andel av omsättningen sätts av i form av likviditetsreserver för att finansiera oförutsedda utgifter. Inte heller finns någon plan för hur likvider skall placeras under de perioder de inte är avsedda för någon annan del i den dagliga verksamheten. Det vanligaste sättet att hantera ett överskott är att antingen lämna det orört på något av företagets checkkonton, eller att använda det för att amortera av de dyraste lånen för att på så sätt minska bolagets framtida räntekostnader. Respondenten menar att det under vissa perioder har hänt att inkassobolag har investerat i statsskuldsväxlar, storbolagsobligationer eller andra mindre riskfyllda investeringar. I respondentens mening finns det ofta en ovilja bland styrelserna att utsätta bolagen för riskfyllda investeringar utanför den ordinarie verksamheten. Detta är också den främsta anledningen till varför placeringar förknippade med mer risk, exempelvis aktieplaceringar, ges betydligt mindre omtanke i likviditetshanteringsarbetet.

4.1.8 Finansiering av portföljköp

Portföljköp kan finansieras på många olika sätt och olika finansieringstyper är optimala för olika typer av bolag. Exempel på vanliga finansieringsformer är obligationer, inlåning från

marknaden, banklån, riskkapital, lån från bolag i samma koncern eller helt via eget kapital. Alla företag har inte samma lånemöjligheter, då olika typer av finansiering ställer olika krav på bolagen och dess historik. Exempelvis innebär det en större risk för banken att låna pengar till företag de har mindre vetskap om. Därför är checkkrediter och andra banklån ofta dyrare för nyare företag med kortare historik som kund i banken, medan äldre kunder kan få bättre villkor. Respondenten menar därför att om bolaget ingår i en större koncern kan det vara fördelaktigt att låta ett bolag i koncernen stå för banklånen och att bolaget sedan i sin tur lånar ut till övriga koncernbolag. På så sätt kan samtliga bolag inom koncernen skapa sig fördelar genom att tillsammans utgöra en enhetlig kund för banken och få bättre lånevillkor genom detta. Det är även vanligt att inkassobolag har en stående lånefacilitet hos banken som de själva kan välja när och hur de vill utnyttja. Då bolaget endast betalar ränta för den faktiskt utnyttjade krediten kan detta vara ett bra sätt att finansiera oförutsedda utgifter, exempelvis i form av investeringsmöjligheter som bolaget tidigare inte har planerat för.

4.2 Statistik från Kronofogden

4.2.1 Årlig statistik

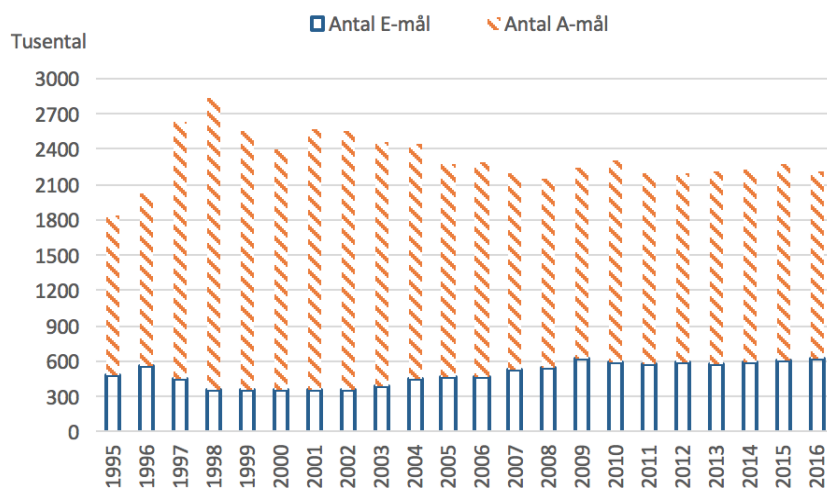

Diagram 1. Beskrivning av antal mål hos verkställighet (Källa: Kronofogden)

Diagram 1. ovan visar en sammanställning av antalet ärenden som hanterats av Kronofogdens verkställighetsenhet under åren 1995 till 2016. Uppdelning är gjord i antal enskilda mål och i antal allmänna mål, benämnda E- respektive A-mål i diagrammet. Detta för att tydliggöra hur utvecklingen har sett ut över tid, i syfte att skapa en grund för att närmare analysera hur utmätningsprocessen har eller inte har förändrats under åren.

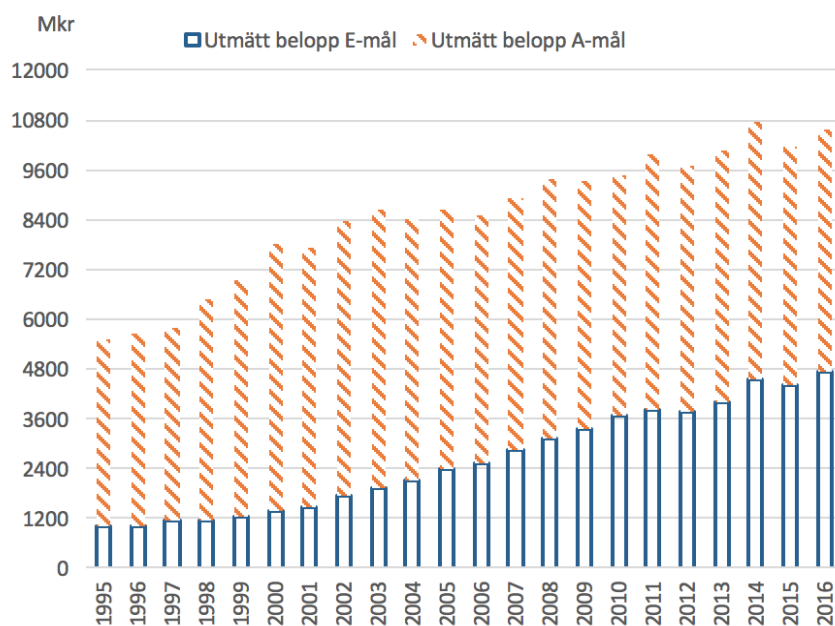

Diagram 2. Beskrivning av totalt utmätt belopp per år (Källa: Kronofogden)

Diagram 2. representerar förändringen som skett i hur stora belopp Kronofogden har drivit in i form av utmätta tillgångar mellan åren 1995 och 2016. Även här har en uppdelning gjorts mellan utmätt belopp för E-mål respektive A-mål. Tydligt är att det utmätta beloppet för A-mål har varit relativt konstant under åren medan utmätt belopp för E-mål har ökat sedan början på 2000-talet. Det totalt utmätta beloppet för E-mål har alltså ökat trots det faktum att antalet ärenden hos verkställighetsenheten varit generellt oförändrat i relativa termer, i enlighet med vad som speglas *Diagram 1*. Med andra ord har det totalt utmätta beloppet per E-mål ökat på senare år.

4.2.2 Säsongsvariation för utmätning

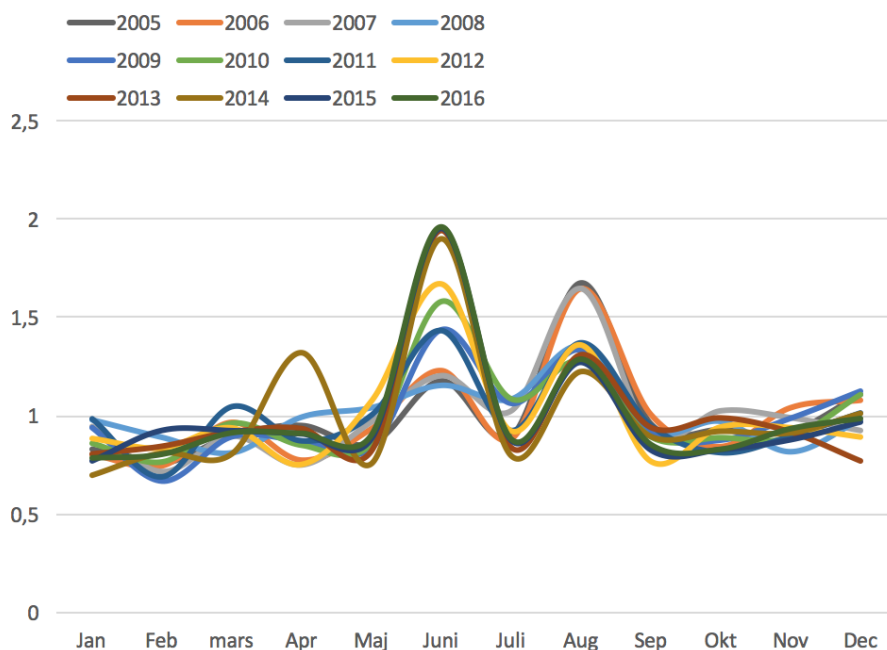

Diagram 3. Månatligt säsongsexempel för utmätningar hos Kronofogden (Källa: Kronofogden)

För att tydliggöra hur Kronofogdens utmätningar varierar över året presenteras i *Diagram 3.* ovan ett säsongsexempel för respektive månad under perioden 2005 till 2016. De månader där säsongsexempel varierar mest är juni och augusti, medan övriga månader visar en generellt lägre variation över tid. Vardera månads respektive andel av det totalt utmätta beloppet förändras således i liten utsträckning från år till år, förutom i just månaderna juni och augusti. Det är dock tydligt att säsongsexempel för dessa månader är generellt högre än i övriga månader, vilket betyder att en större andel av utmätningarna under året betalas ut i dessa månader. Med anledning av den generellt låga variationen för respektive månad år för år, kan konstateras att varje månads respektive utmätning utgör en lika stor andel av det totalt utmätta beloppet år för år.

Säsongsexemplet är beräknat genom följande formel:

$$\frac{\text{Utmätt belopp för månad } x}{\text{Genomsnittligt utmätt belopp per månad för år } n} = \text{Säsongsexempel för månad } x$$

Där x representerar månaden vars säsongsexempel skall beräknas och n representerar det aktuella året.

4.2.3 Jämförelse utmätt belopp och antal mål

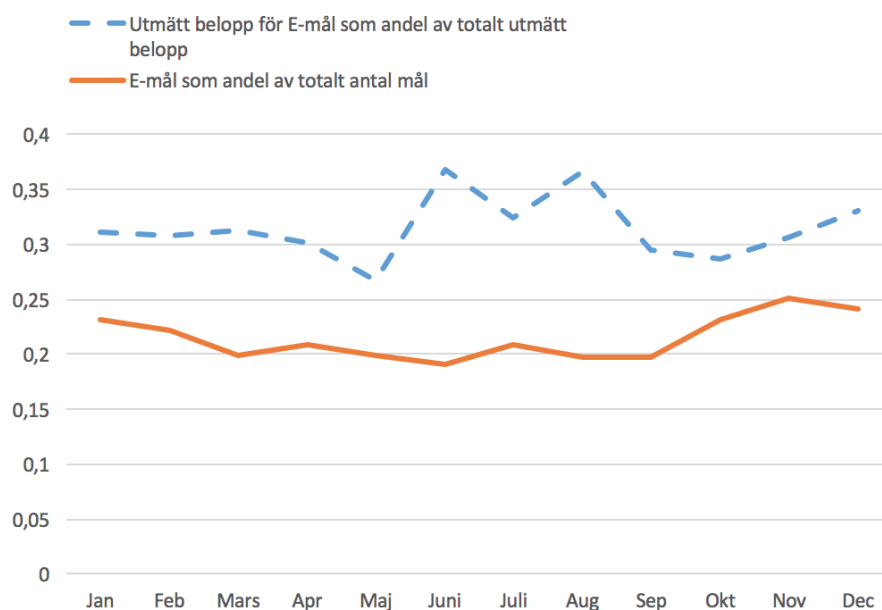

Diagram 4. Spegling av utmätt belopp för E-mål i förhållande till andel i E-mål hos Kronofogden (Källa: Kronofogden)

Diagram 4. ovan visar ett månatligt genomsnitt av andelen enskilda mål i förhållande till totalt antal mål behandlade av Kronofogdens verkställighetsenhet under perioden 2005-2016, jämfört med andel utmätt belopp för E-mål under samma period. Då andelen utmätt belopp överstiger andelen faktiskt antal mål kan det konstateras att det utmätta beloppet per ärende är större bland enskilda än allmänna mål. Således kan konstateras att det genomsnittliga enskilda målet är större än det genomsnittliga allmänna. Värt att notera är även att andelen utmätt belopp för enskilda mål ökar i perioden juni till augusti när den överskjutande skatten normalt betalas ut.

5. Analys, resultat och tolkning

Kapitlet innefattar analys baserad på empirin kopplad till den teoretiska referensramen. Analysen är uppdelad i de fem delområden som beskrivs i kapitlet Cash management under den teoretiska referensramen.

5.1 Inflöde

5.1.1 Effektivisering av betalningsflöden

Under intervjun framkom att inkassobolag ofta strävar efter att få kunder att betala via autogiro. Detta är något Larsson (et al. 2000, 45) tar upp som exempel på en bra metod för att ytterligare säkerställa att företagets kunder betalar i tid. Larsson (et al. 2000, 75) menar även att tydliga betalningspåminnelser kan skapa incitament för snabbare betalning. Detta visade sig vara något inkassobolagen lägger stor vikt vid, samtidigt som de även gör försök att få kontakt med sina gäldenärer via telefon.

Genom att få gäldenärerna att betala via autogiro ökar säkerheten i det framtida inflödet av betalningar. För gäldenären förenklas dessutom betalningsprocessen, något som förbättrar kundupplevelsen som helhet. Med anledning av detta är det av stor vikt att inkassobolag jobbar med att förstärka incitamenten för gäldenärer att ansluta sig till autogiro. Incitamenten kan förslagsvis vara sänkta kostnader och eventuella justeringar av räntesatser i samband med anslutning till autogiro. Utöver Larssons (2000, 75) förslag att förenkla för kunden genom automatiserade betalningar menar respondenten att ytterligare förenklingar går att erbjuda. En möjlighet är att erbjuda ett konto för gäldenären där denne kan följa sin skuld och avbetalningsplan på inkassobolagets hemsida. Kontot förbättrar på så sätt kundupplevelsen och därmed förhoppningsvis även gäldenärens betalningsvilja till det specifika bolaget kontra övriga bolag i branschen.

5.1.2 Ansökan om verkställighet

Har inkassobolaget för avsikt att med hjälp av Kronofogden försöka förbättra inflödet av betalningar påverkar ofta den information som finns tillgänglig hos myndigheten för huruvida en ansökan om verkställighet skall göras eller ej. Finns en pågående utmätning, eller om ett utmättningsbeslut nyligen fattats där inkassobolaget bedömer att de kommer få ta del av

denna, kan inkassobolaget med fördel skicka ärendet vidare till Kronofogden. För att inkassobolagen på ett effektivt sätt skall kunna anpassa sin operativa verksamhet till gäldenärernas förändrade situation hos Kronofogden, krävs att inkassobolagen kontinuerligt uppdaterar sin information om gäldenärens skuldsättning. Det är även viktigt för inkassobolagen att ta hänsyn till de säsongsmönster som föreligger i verkställighetens verksamhet.

Enligt de mönster som tidigare presenterats i *Diagram 4* utgör sommarmånaderna en period då inkassobolagen kan förvänta sig betydligt större utbetalningar från Kronofogden än under övriga månader på året. Detta eftersom andelen utmätt belopp som tillfaller E-mål ökar kraftigt under månaderna juni och augusti, då utmätningar på den överskjutande skatten görs. Att andelen utmätt belopp som tillfaller E-mål ökar under denna period kan bero på det faktum att en större andel av det utmätta beloppet i maj tillfaller A-mål och dessa då reduceras ned i högre utsträckning än normalt. Denna reduktion leder till att E-målen utgör en tillräckligt stor andel i värde för att en större tilldelning skall tillfalla dessa under juni och augusti. Detta kan vara till nytta för inkassobolagen på så sätt att även ärenden som till en början tycks ge en dålig utmätning på grund av förekomsten av stora A-mål, kan vara värda att skickas vidare till Kronofogden för utmätning av överskjutande skatt. Inlödet kan därmed optimeras under dessa månader för de fordringar som annars inte presterar positivt hos Kronofogden under övriga delar av året.

5.2 Utflöde

Respondenten menar att det sällan uppstår likviditetsproblem på kort sikt och att inkassobolagen därför inte planerar i detalj för hur utbetalningar skall hanteras. Detta menar dock Larsson (et al. 2000, 50) kan vara något som är värt att se över för att på kort sikt effektivisera användandet av de likvida medlen. Det är i detta läge istället bättre enligt Karlsson (1996, 48) att placera de likvida medlen på räntebärande konton i största möjliga mån. Att kortsiktigt hantera de likvida medlen väl innebär att en bättre avkastning ges på lång sikt, då likviditeten kan förräntas under en längre tid på räntebärande konton. För inkassobolagen finns således inom detta område en förbättringspotential då det kommer till att långsiktigt förbättra hanteringen av likvida medel och med detta nå en mer lönsam verksamhet.

5.3 Likviditetshantering och -budgetering

5.3.1 Likviditetsbudgetering och portföljförvärv

Likviditetsbudgeteringen inom inkassobranchen går hand i hand med förvärv av nya fordringsportföljer. Detta då båda delarna av verksamheten kretsar kring hur kapital skall användas samt hur nytt kapital skall genereras över tid. Portföljköpen utgör grunden för hur verksamheten skall styras och för den likviditetsbudgetering som sedan upprättas. Vid genomförandet av ett portföljköp utförs en grundlig analys av de ärenden portföljen innefattar och med detta prognostiseras även ett framtida kassaflöde. Likt vad Larsson (et al. 2000, 25) beskriver om nyckeltal för inflöde av likvida medel, prognostiseras kassaflödet till viss del utifrån nyckeltal som analyserats för portföljen. Övriga parametrar som spelar in i prognosen är erfarenhet om hur liknande portföljer presterat tidigare samt hur stor del av fordringarna som potentiellt kommer generera ett positivt resultat hos Kronofogden. Enligt respondenten är det här relevant att se över eventuella påverkningar från det säsongsmönster som presenterats för utmätt belopp från Kronofogden, i vilket det framkommer att utbetalningarna från Kronofogden kommer variera under året. Det tillvägagångssätt som inkassobolagen har när det gäller att likviditetsbudgetera i samband med nya investeringar stämmer således väl överens med det Larsson (et al. 2000, 71) förespråkar, det vill säga att likviditetsbudgetera både utefter egen erfarenhet och statistiska analyser.

5.3.2 Kronofogden

Som framkommer i *Diagram 1* och *2* har en uppenbar utveckling skett när det kommer till hur stort det utmätta beloppet under åren varit. Sedan början av 2000-talet har totalt utmätt belopp ökat i storlek och med detta har andelen utmätt belopp som tillfaller ärenden från privata bolag, det vill säga E-mål, också ökat. Anledningen till att så är fallet tycks vara att E-målens storlek tenderar att öka i värde medan A-målens storlek inte ökar lika kraftigt. I anknytning till denna ökning har förhållandet mellan antalet A- och E-mål varit oförändrat. Då fördelningen av utmätt belopp sker enligt en proportionerlig tilldelning, har detta medfört att E-målen tilldelas en större andel av det utmätta beloppet i takt med att E-målens storlek ökar. Till följd av detta påverkas budgeteringen år till år då denna delvis bygger på historiska data. Eftersom utmätningarna ökar i belopp är det därför ett rimligt antagande att likviditetsbudgeteten år för år också skall justeras upp i samband med trenden av ökande utmätningarna. I takt med att E-målen blir större i förhållande till A-målen kommer också

tiden det tar innan ett E-mål får ta del av en utmätning minska, vilket också bör beaktas i budgeteringen för en fordrans livslängd.

Kopplat till vad som går att utläsa i *Diagram 3*, finns en stor tillförlitlighet i det mönster som uppkommer av utmätt belopp per månad under året. Variationen mellan en månad år till år är låg i de allra flesta månader, med undantag för juni och augusti där spridningen blir något större. Att variationen är konstant leder till att inkassobolagen i sin verksamhet med lätthet kan förutspå hur pass mycket kassaflödet kommer påverkas av inbetalningar från Kronofogden.

5.3.3 Avskrivningar

Som nämnt i empirin kan fördelar dras av möjligheten att kraftigt skriva av fordringsportföljers bokförda värden. Genom att göra detta kan stora mängder kapital frigöras under de första åren av en portföljs livscykel, vilket påverkar bolagets kassaflöden och likviditet i positiv bemärkelse. På så sätt får inkassobolagen ökade kvarvarande medel som kan investeras i syfte att öka tillväxten och lönsamheten (Karlsson 1996, 48), varför detta är att föredra ur ett likviditetsperspektiv.

5.3.4 Makroekonomi

Vidare vad gäller likviditetsbudgetering inom inkassobolag framkom det under intervjun att inkassobolag sällan planerar eller förbereder sig för ett eventuellt likviditetsunderskott. Något som kan bero på det faktum att inkassobranchen överlag är en kapitalintensiv bransch, vilket gör att bristsituationer sällan uppstår. I det fall en brist uppstår kan detta val av taktik bli ytterst kostsam för inkassobolaget, då en sådan situation kräver att likviditeten säkras genom dyra kortfristiga lån. Sannolikheten för detta är dock låg då branschen enligt respondenten i mångt och mycket är tämligen konjunkturokänslig och yttre makroekonomiska händelser sällan påverkar förutsättningarna för kassaflödet inom branschen.

Till skillnad från andra branscher, där makroekonomiska förändringar ofta utgör stora påfrestningar enligt Carling (et al. 2006), kan inkassobolag istället dra nytta av dessa vid förvärv av fordringsportföljer. Exempelvis kan en lågkonjunktur innebära att riskviljan bland kreditgivare minskar och att prissättningen på fordringsportföljer därigenom justeras ned när

kreditgivarna vill gardera sig mot oförutsedda kreditförluster. Lågkonjunkturen kan å andra sidan innebära en större osäkerhet i inkassobolagens inbetalningsflöden, men även att privatpersoner och företag som normalt besitter en god kreditvärdighet hamnar i obestånd under kortare perioder (Agénor & Zilberman 2015). Dessa kan antas vara bra betalare vilket kan göra dessa typer av fordringar till lönsamma investeringar. Även en högkonjunktur kan vara negativ i det avseende att en större andel företag och privatpersoner har möjlighet att betala sina skulder inom utsatt tid, vilket leder till en lägre andel ärenden som går vidare till inkasso. Samtidigt kan högkonjunkturen leda till att fler affärer generellt görs och att det faktiska antalet inkassoärenden ökar. På sikt kan därför dessa cykler och konjunkturer ta ut varandra, vilket gör att de generellt sett har en mycket liten inverkan på inkassobranschen i helhet. Risken i inkassobolagets kassaflöde är över tid således oförändrad i och med det faktum att priset på portföljer hela tiden speglar den betalningsförmåga marknaden erbjuder. Lönsamheten i inkassobolagen kommer därför på sikt inte påverkas av det rådande konjunkturläget.

5.4 Placeringsalternativ

Respondenten menade att det egna kapitalet utgör en viktig del i bolagens investeringar i nya fordringsportföljer. Med anledning av den höga investeringstakt denna typ av verksamhet är förknippad med innebär detta därför att tillfälliga likviditetsöverskott inte bör placeras i alltför riskfyllda investeringsalternativ (Larsson et al. 2011, 192). Detta då kapitalet bör kunna investeras operativt med relativt kort varsel, då större investeringar ofta genomförs vid flera tillfällen under ett verksamhetsår. I dessa tider med en negativ reporänta är räntan negativ även i statsskuldväxlar (Riksgälden 2017), varför överskottet rimligtvis inte bör placeras där. Lämpligast tycks därför vara att placera överskottet på räntebärande konton eller i certifikat och obligationer med korta löptider (Larsson et al. 2000, 84). Placeringarna bör ske löpande i takt med att likviditetsöverskott uppstår, för att på så sätt göra pengarna räntebärande under så långa perioder som möjligt. I de fall inkassobolaget har upptagna lån vars ränta är högre än den förväntade avkastningen vid ovanstående placeringar, kan överskottet med fördel användas till att istället amortera ned dessa (Larsson 2000, 86). Viktigt är dock att ta i beaktning hur stor del av kapitalet som inte kommer behöva användas till nya investeringar inom en snar framtid. Detta då amortering av lån skiljer sig från placeringar i exempelvis obligationer på så sätt att företaget inte får pengarna tillbaka på sina konton efter en förutbestämd löptid.

5.5 Finansiering

Inom likviditetshanteringen i ett bolag krävs en strategi för hur finansieringen av verksamheten bör gå till samt verkställas. Vad som framgår i empirin för bolag inom inkassobranchen och deras finansieringsval är att detta i stor utsträckning görs genom att belåna köpen på ett eller annat vis. Som respondenten nämnde, kan denna finansiering se ut på olika sätt för olika bolag av den anledning att olika finansieringslösningar passar företag olika bra. Beroende på valet av lånelösning kan det bli aktuellt för bolaget att ha en säkerhet för att långgivaren, ofta en bank, skall kunna erbjuda en mer förmånlig ränta. Liket det Agénor och Zilberman (et al. 2015) studerat om marknadsläget och eventuella förändringar i det framtida makroekonomiska läget, blir det viktigt för bolag att noga analysera vad en större säkerhet innebär för deras chanser till bättre lånevillkor. Ytterligare en möjlighet för inkassobolag som ingår i en större koncern, är att vända sig till koncernen för att internt låna kapital. Chansen är då enligt respondenten att förmånligare lånevillkor finns att tillgå inom koncernen.

En annan form av finansieringslösning kan vara att låna medel direkt från den privata marknaden. Genom att driva inkassoverksamheten i egenskap av kreditmarknadsbolag eller som bank tillåts inkassobolaget göra detta. På så sätt får inkassobolaget en större möjlighet att själva styra hur mycket kapital de vill låna in och vilken ränta de är villiga att betala för detta. På så sätt blir inkassobolaget mindre beroende av banker och andra kreditinstitut, vilket ger dem en större frihet att påverka sin finansiering och sina investeringar. Troligt är att inkassobolaget på så sätt kan minska sina finansieringskostnader avsevärt och därmed investera i större fordringsportföljer och på så sätt öka såväl lönsamheten som tillväxten. För ett företag vars främsta verksamhet är tänkt att riktas endast mot inlåning samt indrivning av kapital kan ett banktillstånd, med anledning av de mer komplicerade regelverken, anses vara överflödigt. Mest fördelaktigt är därför att driva verksamheten som kreditmarknadsbolag, vilket ger de nödvändiga fördelar i form av rättigheter att låna kapital från marknaden och samtidigt bedriva inkassoverksamhet. Detta utan att behöva anpassa sig efter det mer komplicerade regelverk en bankverksamhet för med sig.

6. Diskussion

6.1 Slutsatser

Uppsatsen har utrett hur inkassobolagen idag hanterar sin likviditetsstyrning och hur konjunkturläget i landet påverkar branschen. Grunden i det likviditetsstyrningsarbete inkassobolagen bör sträva efter, för att på lång sikt främja en förbättrad lönsamhet, ligger i att tydligt strukturera en strategi för hur detta arbete skall hanteras.

Inkassobolagen har idag en överlag väl fungerande styrning gällande inflödet av likvida medel. Den stora förbättringspotentialen ligger dock i att skapa starkare incitament för gäldenären betala. Med exempelvis förenklade betalningsprocesser kan bolaget öka säkerheten i inbetalningsflödet, vilket är gynnsamt även vid budgetering och hantering av inkassobolagets betalningsutflöde. Hanteringen av utflödet har idag ingen tydligt uttalad struktur, utan är ett område där förbättringspotential finns. En förbättrad styrning av utbetalningarna leder till att företagets pengar ges längre tid att förräntas, vilket på sikt skapar möjligheter för ökad lönsamhet.

Vidare har det i uppsatsen utretts hur inkassobolagen likviditetsbudgeterar och -prognostiserar. Detta sker i huvudsak genom att ta hänsyn till säsongsmönster och att analysera nyckeltal kopplade till tidigare betalningsflöden. Den praktiska hanteringen av detta har visats stämma väl överens med de teorier som presenterats, vilket tyder på att inkassobolagen i detta avseende är effektiva. Vad avser det makroekonomiska läget och dess påverkan på inkassobranschen har det framkommit att inkassobolagen inte påverkas i samma utsträckning som andra typer av bolag. Då priset inkassobolagen betalar för fordringsportföljer justeras efter förväntade kassaflöden, leder makroekonomiska förändringar inte till någon nämnvärt ökad risk för inkassobolagen.

Inkassobolagen bör kontinuerligt investera sina likviditetsöverskott i värdepapper med korta löptider och med låg risk, i syfte att öka den långsiktiga lönsamheten. Genom att investera kapitalet i denna typ av placeringar undviker bolagen att låsa kapital över alltför långa perioder. Detta är viktigt då fordringsförvärvande inkassobolag behöver ha kapital lättillgängligt när nya investeringsmöjligheter uppkommer. Slutligen kan konstateras att det kan vara värt för inkassobolagen att se över formen för finansiering. Valet av bolagsform är

här ett viktigt beslut då det finns bolagsformer som i sin struktur kan erbjuda bättre möjligheter och villkor för finansiering. Beslutet att rekonstruera bolaget är kostsamt men kan vara fördelaktigt för den långsiktiga lönsamheten och av denna anledning bör en noggrannare utvärdering genomföras.

6.2 Förslag till vidare forskning

Uppsatsen ger upphov till nya frågeställningar rörande ämnet likviditetsstyrning inom den svenska inkassobranchen. Områden som kan anses vara relevanta för vidare forskning då de i lägre utsträckning berörts i denna studie är bland annat betalningsmönster, finansieringslösningar och betalningsformer. Forskning kring betalningsmönster kan vara intressant att studera utifrån gäldenärens betalningar direkt till inkassobolagen, samt hur dessa varierar under året och i förlängningen därför påverkar lönsamheten. Finansieringsalternativ syftar till de möjligheter inkassobolagen har till finansiering vid uppköp av fordringsportföljer. Detta område är något som berörts ytligt i denna uppsats och som därför kräver djupare studier för att med säkerhet fastställa rätt finansieringslösning för rätt bolag. Slutligen anses det även vara relevant att vidare undersöka möjligheter till att förenkla betalningar för gäldenärer. Med minskade hinder för betalning kan gäldenärens betalningsvilja komma att förbättras. Det kan därför vara intressant att undersöka hur olika betalningsformer påverkar inbetalningsmönstret och hur företag därför bör anpassa sig efter detta.

7. Referenser / Källförteckning

7.1 Litteratur

Bryman, A. & Bell, E., 2013. Företagsekonomiska forskningsmetoder. 2. uppl. Stockholm: Liber.

Cardell, A., Cardell, J & Shortcut education, 2008. Kredit- och inkassohandboken 3. uppl. Göteborg: Shortcut Education.

Freixas, Xavier, and Jean-Charles Rochet. 2008 Microeconomics of banking. London & Cambridge: MIT press.

Hedman, P., 1991. Cash management: hur ett förbättrat kassaflöde blir ditt företags melodi 1. uppl., Malmö: Almqvist & Wiksell ekonomiförlag.

Karlsson, A., 1996. Att tjäna pengar på pengar: cash management 2. rev. uppl. Stockholm: Ernst & Young.

Larsson, C-G., Hammarlund, L.F., Mackén, P. & Jacobson, S-E,. 2000. Cash management för företag: effektivare betalningsrutiner, likviditetshantering och verksamhetsstyrning 8. uppl., Lund: Studentlitteratur.

Larsson, C-G., Hammarlund, L.F., Mackén, P. & Jacobson, S-E,. 2011. Cash management för företag: effektivare betalningsrutiner, likviditetshantering och verksamhetsstyrning 11. uppl., Lund: Studentlitteratur.

Patel, R. & Davidson, B., 2011. Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning 4. uppl., Lund: Studentlitteratur.

Sverige. Datainspektionen, 2011. Tillämpning av inkassolagen Rev. den 1 september 2011., Stockholm: Datainspektionen

7.2 Vetenskapliga artiklar

Agénor, P. R., & Zilberman, R. (2015). Loan loss provisioning rules, procyclicality, and financial volatility. *Journal of Banking & Finance*, 61, 301-315.

Carling, K., Jacobson, T., Lindé, J., & Roszbach, K. (2007). Corporate credit risk modelling and the macroeconomy. *Journal of Banking & Finance*, 31(3), 845-868.

Ciavoliello, L. G., Ciocchetta, F., Conti, F. M., Guida, I., Rendina, A., & Santini, G. (2016). What's the Value of NPLs?. *Notes on Financial Stability and Supervision*, (3), 2016-0003.

Dimitrios, A., Helen, L., & Mike, T. (2016). Determinants of non-performing loans: Evidence from Euro-area countries. *Finance Research Letters*, 18, 116-119.

Maddaloni, Giuseppe. "Liquidity risk and policy options." *Journal of Banking & Finance* 50 (2015): 514-527.

7.3 Elektroniska källor

Datainspektionen, 2017a, *Gällande inkassotillstånd*

<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/inkassolagen/gallande-inkassotillstand/>

[Hämtad 2017-03-30]

Datainspektionen, 2017b, *Ansök om inkassotillstånd*

<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/inkassolagen/ansok-om-inkassotillstand/>

[Hämtad 2017-05-08]

Finansinspektionen, 2017, *Bank och kreditmarknadsbolag*

<http://www.fi.se/sv/bank/regler/bank-och-kredit/> [Hämtad 2017-05-08]

Ulrika Fjällborg, 2017, *Finansliv.se, De nya bankbyggarna*

<https://www.finansliv.se/artikel/de-nya-bankbyggarna/> [Hämtad 2017-05-12]

Kronofogdemyndigheten, 2017a, *Avgifter*
<https://www.kronofogden.se/Avgifter.html> [Hämtad 2017-05-09]

Kronofogdemyndigheten, 2017b, *Ansökan om verkställighet*
<https://www.kronofogden.se/Ansokaomverkstattighet.html> [Hämtad 2017-05-09]

Lagen.nu, 2017, *Dröjsmålsränta*.
<https://lagen.nu/begrepp/Dr%C3%B6jsm%C3%A5lsr%C3%A4nta> [Hämtad 2017-03-30]

Investopedia.com, 2017, *Net present value*
<http://www.investopedia.com/terms/n/npv.asp> [Hämtad 2017-05-21]

Riksgälden, 2017, *Senaste auktionsresultat för statsskuldväxlar*
<https://www.riksghalden.se/sv/For-investerare/Statspapper/Senaste-auktionsresultat/senaste-auktionsresultat-statsskuldsvaxlar/> [Hämtad 2017-05-12]

7.4 Lagar och författningssamlingar

Regeringsbeslut I 14 Fi2016/04489/S3. *Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Kronofogdemyndigheten*

SFS 1981:774. *Utsökningsbalk*

SFS 2004:297. *Lag om bank- och finansieringsrörelse*

SFS 2016:1333. *Förordning med instruktion för Kronofogdemyndigheten*

Bilaga 1

Likviditetsbudgetering

Brukar man använda en likviditetsbudget?

- I vilken omfattning görs det strategiskt, taktiskt och operativt?
- Vad behöver inkassobolag specifikt ha i åtanke? Finns det variation i betalningsströmmar etc.
- Hur stor del av betalningarna kommer från Kronofogden kontra gäldenärer?

Vad görs för att förbättra inbetalningsflödet?

- Är det mer önskvärt att skicka ett ärende till Kronofogden kontra att få betalt direkt från gäldenären?

Likviditetshantering

Hur placerar inkassobolag sina likvida medel?

- Räntekonton, värdepapper etc?

Betalar gäldenärer till räntebärande konton?

- Vad för konton i så fall?
- Kan räntan förhandlas eller finns andra alternativ?

Har företaget någon kreditlina redo för oförutsedda utgifter?

- Till vilken ränta, kostnad, förhandlingsbart?
- Har fler alternativ utvärderats?

Hur finansieras portföljinvesteringar?

- Hur ser amorteringen ut på eventuell finansiering?

Riskhantering

Hur utvärderas olika kundgrupper och typer av fordringar innan förvärv av portfölj?

Hur bedöms risken med avbetalningsplaner?

- Vilka parametrar anses vara viktiga?

Är det intressant att följa det makroekonomiska läget i landet?

- Hur påverkar det verksamheten?
- Hur bemöter man risk när makroekonomiska förhållanden förändras?

Hur bedöms risken med avbetalningsplaner?

- Vilka parametrar anses vara viktiga?

Vilka osäkerheter är specifika för inkassobolag?

- Varierar betalningsflödet mycket från månad till månad?